

Світлана ПАВЛЮК,
*аспірант Миколаївський національний
аграрний університет*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Про децентралізацію в Україні говорять уже багато років, але ми всі справедливо вважаємо, що реальних кроків зроблено дуже мало.

За роки незалежності в нашій країні було ухвалено низку законів, деякі з яких були досить проривними у свій час, проте їх застосування було не найкращим. Так, Закон України «Про асоціації місцевого самоврядування» став великим досягненням. Адже на законодавчому рівні більшість країн світу не мають спеціального закону про асоціації місцевого самоврядування і регулювання відносин уряду із такими асоціаціями. Але за відсутності подібного закону в європейських країнах практика консультацій між урядом та місцевим самоврядування є традиційною. Що стосується Закону України «Про співробітництво територіальних громад», який надає можливість територіальним громадам сьогодні об'єднувати власні ресурси для більш ефективного вирішення місцевих проблем, утримання комунальних об'єктів, надання послуг, то для країн-учасниць Європейського Союзу таке співробітництво муніципалітетів є буденною практикою.

В основу реформи місцевого самоврядування і територіальної організації влади має бути покладено ключовий принцип: громада на місцевому рівні сама обирає владу та контролює її, а також здійснює справедливий розподіл фінансів. Крім того, територіальні громади повинні мати право самостійно розпоряджатися земельними ресурсами на відповідній території.

Реформування місцевого самоврядування і територіального устрою влади в Україні на практиці отримало схвальні відгуки, проте були і зауваження.

Аналіз публічних обговорень даного питання представниками сільських та селищних рад Миколаївської області виявив чисельні запитання:

- як будуть укрупнюватися території та утворюватися виконавчі комітети;
- як буде проходити на практиці позбавлення місцевих рад права висловлювати недовіру головам відповідних місцевих держадміністрацій;
- як буде забезпечено виконання органами місцевого самоврядування власних та делегованих повноважень;
- які особливості реалізації районними та обласними радами залишаються в управлінні об'єктами спільної власності територіальних громад – комунальної власності;
- які перспективи отримання громадами ресурсів з місцевих та загальнодержавних податків та зборів, використання земель, що знаходяться поза межами сільських громад;
- який порядок переходу від обслуговування у казначействі до комерційних банків.

На сьогодні невизначеною залишається територіальна основа місцевого самоврядування. Вбачається, що вирішення цієї проблеми можливе шляхом закріплення базової територіальної одиниці – громади, що буде включати як територію населеного пункту, так і визначені землі навколо нього. А відтак необхідно внести зміни до Конституції України. Це дасть змогу, з одного боку, забезпечити повсюдність місцевого самоврядування (поширити його на всю територію української держави), з іншого, – укрупнити громади і забезпечити їх самодостатність. З точки зору економічної доцільності оптимальним є об'єднання за принципом «1 район – 1 громада».

Процес децентралізації, який відбувається нині в Україні, передбачає забезпечення фінансової автономії територіальних утворень на основі формування фінансово спроможних громад. Для цього планується посилити та упорядкувати доходну базу бюджетів місцевого самоврядування, реформувати систему міжбюджетних відносин. Що ж до урядових ініціатив реалізація цих реформ пов'язується переважно зі стимулюванням громад до об'єднання, формування бюджетів об'єднаних громад та переходом на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом України.

Зважаючи на це, по-перше, – необхідно вдосконалити законодавче забезпечення процесів децентралізації; по-друге – не поспішати з реформуванням, оскільки можемо тільки «нашкодити». Позитивним досвідом з процесів децентралізації є Польща. В цій країні п'ять років інтенсивно проводили роботи: створили законодавчу базу, запустили електронні сервіси, зробили якісні дороги, щоб можна було швидко дістатися до центрів, а вже після того об'єднувалися.

Тому, вважаємо, що проведення реформи необхідно здійснити лише після вдосконалення місцевої інфраструктури: особливо капітального ремонту доріг, транспортних сполучень, якісного зв'язку, а також прийняття законодавчих актів щодо наповнення місцевих бюджетів.

Потребує свого розв'язання й питання залучення суб'єктів малого аграрного бізнесу до фінансування потреб розвитку сільських громад. Для цього необхідно розробити та впровадити оптимальний механізм оподаткування доходів зазначеної категорії суб'єктів господарювання. Адже частина з них мають значний об'єм доходів і спроможні брати більш активну участь у розвитку сільських громад.

Для забезпечення зв'язку та оперативного вирішення проблемних питань у тих населених пунктах, в яких будуть реорганізовані сільські ради, в результаті їх об'єднання створити сільські комітети.

Враховуючи викладене, відмітимо, що децентралізація має бути виваженою, керованою та обґрунтованою, яка забезпечить максимальний розвиток фінансово спроможних сільських громад.

Список використаних джерел

1. Передчуття реформи. – Режим доступу - <http://www.rp.mk.ua/2014/09/peredchuttya-reformi>